

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAR TA'LIMI VAZIRLIGI

NIZOMIY NOMIDAGI
TOSHIKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

Ro'yxatga olingan № BD-60110900-2.05

2023 yil "29" 06

GEOBOTANIKA

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110900 – Biologiya

Toshkent -2023

Fan/modul kodi	Q'quv yili	Semestr	Kreditlar
Geob 204	2024-2025	4	4
Fan/modul turi	Ixtim tilli U'zbek tili		Haftada davr soatlari 4
1.			
Fanning nomi	Auditoriya mas'ulidori (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Geobfanika	60	60	120
2.			
1. Fanning mazmuni			
<p>I- qism o'qitishdan iborat – o'simlik janralari, ularning kordonal va vertikal strukturasi, ularning tashqi muhit sharoitlariga moslashish qonuniyatlari, yor yuzion tarqalishi, o'simlik janralarining shakllanishi, fitosenozdagi hayvonlar va boshqa ekologik va fitosenozik xususiyatlar bo'yicha yo'nalish profilogiya usulini ko'nikma va malakani shakllantirishdir.</p> <p>Fanning vazifalari - ta'limlarda o'simlik asoslanishlari, formativlari va tiplari ayniqsa osh usullarini, ekologik omillar va ularning o'simliklariga va fitosenozlarga ta'siri, fitosenozlar klassifikatsiyasi (sintaksonomiya) prinsiplarini aniqlash qo'lyozmalarini o'rganishdan iborat.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (mu'raza mashg'ulatlari)</p> <p>III. Fan tarqalishiga qo'yidagi mavzular haqida:</p> <p>I – MODUL. Geobfanika fanining maqsad va vazifalari, tarixi va tashkiloti.</p> <p>I-mavzu: Geobfanika fanining maqsad va vazifalari, un o'rganish metodlari, Gubbutnikani o'rganish tarixi. Fandagi innovatsion yutuqlilar.</p> <p>2-mavzu: O'simliklarning hayotiy shakllari, fitosenozning tuzilishi, asosiy dinamikasi (o'zgarishi) va dinamikligi.</p> <p>3-mavzu: Fitosenozning tuzilishi, tuzilishi, dinamikasi (o'zgarishi) va dinamikligi. O'simlik janralari, janra hosil qiluvchi o'simliklarning o'zara va biosferaning boshqa komponentlari bilan aloqasi, fitosenozning dinamikligining tashkiloti tuzilishi, aloqasini tuzilishi, yor yuzasida tarqalishi.</p> <p>II-MODUL. Sanoqopulyatsiya va dunyoning floristik ekkofitsiyasi</p> <p>4-mavzu: Sanoqopulyatsiya. Sanoqopulyatsiya turlari va tashkiloti. Sanoqopulyatsiya turlari tashkiloti asosida sanoqopulyatsiya kichik tiplari</p>			

<p>4-qitib tuzilish, janralarning sanoqopulyatsiya tashkiloti tashkiloti qitib qitib katta tuzilish va amaliy ahamiyatga ega, tuzilish va yosh indikatsiyalarining yosh spektrining keshin usulidagi (yosh guruhlari nisbati, %) sanoqopulyatsiyaning etkin hududlarda tez tarqalish qobiliyati.</p> <p>5-mavzu: Fitosenoz va fitosenozning. Alfa va beta xilma-xillik. Fitosenoz o'simlik dunyasi rivojlanishining o'ziga xos shakllardan biri ekshib. Fitosenoz va o'simliklarning tarqalishi hisoblash, o'simlik dunyasining fitogenetik rivojlanishi va turlar orasidagi rivojlanishi.</p> <p>6-mavzu: Sanoqopulyatsiyaning ekologik-fioristik klassifikatsiyasi. Sanoqopulyatsiya o'zgaruvchanligi. Massifikatsiya. Sanoqopulyatsiya almashinuvining ikki nazoratli farq qilinishi, avvelof va geterotrof organizmlar tashkilotidagi sanoqopulyatsiya, geterotrof organizmlar tashkilotidagi sanoqopulyatsiya.</p> <p>7-mavzu: Dunyo floristik ekkofitsiyasi. Sanoqopulyatsiya. Floristik ekkofitsiyalar, sanoqopulyatsiya ekkofitsiyasi (sanoqopulyatsiya, biotoplaridan boshlab) haqida tuzilish va tuzilish sharoitlari, floristik ekkofitsiyalarining ajratilishi. Floristik ekkofitsiyalar (flora ekkofitsiyasi, provinsiya, okrug, rayon va boshqalar) haqida mas'uliyat.</p> <p>III. Amaliy mashg'ulatlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Amaliy tashkiloti usulida usulidagi tavsiyalar tavsiyalar:</p> <ol style="list-style-type: none"> O'simliklarning hayotiy shakllarini aniqlash Sanoqopulyatsiya o'simliklarning misollarini aniqlash. O'simliklarning ekologiyalarining ta'siri aniqlash (ekologik omillar: tuproqning xilma-xil va mexanik xususiyatlari) Fitosenozlarning strukturasi o'rganish. Ekologik madaniyat va fitosenozning o'rganish. Fitosenozda o'simliklar orasidagi munosabatlarni o'rganish Yosh tuzilishi bo'yicha sanoqopulyatsiya tashkiloti o'rganish Alfa va beta xilma-xillikni o'rganish <p>Amaliy mashg'ulatlarda tavsiyalarga e'tibor mas'uliyatni amaliy kuzatish va tashkiloti qitib tavsiyalar tavsiyalar tavsiyalar haqida o'rganiladi.</p> <p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Talaba mustaqil ta'limni tayyorlashda muvaffaqiyatli xususiyatlar hisobga olingan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiyalar etiladi.</p> <p>- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan bo'lari haqida tavsiyalarini o'rganish.</p>
--

- tarqatma materiallari ana'luzalar qismini o'zlashtirish;
- maxsus ulabiyotlar bo'yicha mavzular ustida ishlash;
- talabarning o'quv, ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishi bilan bog'liq bo'lgan fanlari bo'linarlari va mavzularini chuqur o'rganish;
- isbot va munomoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;

- masofaviy ta'lim

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Fitotsenoz strukturasini
2. Fitotsenozning yer ostki qismi
3. Yaruslilik. Yarus tiplari
4. Fitotsenoz gerizontlari va ularning tiplari
5. Mozaikalilik
6. Mozaika tiplari
7. Simuziya
8. Mavsumiy va sutkalki o'zgaruvchanlik
9. Mavsumiy fenologik o'zgarishlar
10. Areal, uning tasviri, asos bulishi va tarkibi.
11. Sinopopulyatsiyaning xarakterini tavsiflash va tasvirlash.
12. Fitotsenozning dinamik o'zgarishini tavsiflash.
13. Fil to'li o'simliklarini gerbariydan aniqlash va ilmiy nomini yozish.
14. Achir o'simliklarini gerbariydan aniqlash va ilmiy nomini yozish.
15. Tog' o'simliklarini gerbariydan foydalanib aniqlash usullari.
16. Yaylov o'simliklarini gerbariydan foydalanib aniqlash usullari.
17. "Qizil Kitob"ga kiritilgan o'simliklarni o'rganish.
18. Raunkiyer bo'yicha biologik tiplar
19. Suksessiya
20. Singenez
21. Ekologik-floristik klassifikatsiya (Braun-Blanke sistemasi)
22. Fitotopologik va fitotsenotik klassifikatsiya
23. Fitotsenozga antropogen ta'sirlar
24. O'simlik qoplami klassifikatsiyasi

Mustaqil ta'lim mavzulari talabalar tomonidan o'zlashtiriladi. Mavzular yuzasidan talabalar mustaqil ish, taqdimotlar tayyorlashi va himoya qilishi tavsiya etiladi.

3. V. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- o'simlik jamoatlari to'g'risida umumiy tushunchalarni, flora bilan o'simliklar qoplami o'rtasidagi farqlarni, o'simliklar sistematiikasi bilan fitotsenologiya o'rtasidagi farqlarni, sistematik kategoriyalar bilan sintaksonomik birliklar o'rtasidagi farqlarni, fitotsenozlarning shakllanish qonuniyatlarini, ularni klassifikatsiyaga solish prinsiplari haqida *tasavvurga ega bo'lishi*; (bilim).

- talaba o'limliklarning sistematik o'rnini – qaysi sistematik birliklarga mansabligini mustaqil aniqlay olish, fitotsenozlarga ilmiy nom berish, dominantlik metodi yoki ekologo-floristik usulda fitotsenozlarni klassifikatsiyaga solish. fitotsenozlardagi yaruslilikni, ulardagi dominant va edifikator turlarni aniqlash, mutaxassislikka oid zamonaviy tadqiqot usulklarini *bilishi va ulardan foydalanish kerak*; (kon'mikma).

- talaba fitotsenozlarni bir-biridan farqlay olish, geobotanik blankalarni to'g'ri tashkil etish, gerbariyalar yig'ish va ularni to'g'ri sifatli quritish, tajribalar qo'yish, zamonaviy GIS texnologiyalaridan foydalanish *kerak*; (mamlakatga ega bo'lishi kerak. (mamlakat)

4.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- interfaol keys metodlar; (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar).
- guruhlarda ishlash;
- amaliy mashg'ulotlar
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
- ijodiy ishlar yaratish

5.

VII. Kreditlarni olish uchun talabalar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tabii natijalarini to'g'ri aks ettira olish. o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil muhobada yuritish va joriy, oralik nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish. yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirishi zarur

VIII. Asosiy adabiyotlar

1. Protov O., Siansovaliyeva L. va boshqalar. "Botanika" T.: "Ta'lim nashriyoti", 2010.
2. Mustafayev S.M. "Botanika" T.: "O'zbekiston", 2002.

IX. Qo'shimcha adabiyotlar

6.

1. Mirziyoyev Shavkat Miramonovich. Taqdiy *ishlar* tuzish-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yekunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustavor yotmalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza, 2017 yil 14 yanvar / S.H.M. Mirziyoyev. Toshkent: O'zbekiston, 2017. - 104 b.

2. Mirziyoyev Shavkat Miramonovich. Qonun ustuvorligi va inson

manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr /SH.M.Mirziyoyev. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017 – 48 b.

3. Mirziyoyev Shavkat Mijmonovich Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Mazkur kitobdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2016 yil 1 noyabrdan 24 noyabrga qadar Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri saylovchilari vakillari bilan o'tkazilgan saylovladi uchrashuvlarida so'zlagan nutqlari o'rin olgan. /SH.M.Mirziyoyev. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017 – 488 b.

4. Mirziyoyev Shavkat Mijmonovich. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent, 2021. – 458 b.

5. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. T.: O'zbekiston, 2014. 46 b.

6. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston", 2017.

7. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Iarmoni O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-sin, 70-madda

8. Mirziyoyev SH.M. Ommun ustuvorligi va insof manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston", 2017.

9. Zlobin Y.A. Populyatsionnaya ekologiya rasteniy. – Sami: ul' Universitetskaya knigax, 2009. – 267 s.

10. Zokirov K.Z., Zokirov P.K. Zakonomernosti raspredeleniya rastitel'nogo pokrova i prinsip vzaimnoy zonalnosti. Toshkent, 1978.

11. Kultfasov I.M., Oxunov X.M. O'simliklar ekologiyasi. Toshkent, 1990.

12. Nabiyev M.M. Botanika atlas-lug'ati. Toshkent, 1969.

13. Hamidov A. O'simliklar geografiyasi. Toshkent, 1995.

14. Haydarov Q.H., Hojimatov K.D. O'zbekiston o'simliklari. Toshkent, 1976.

15. Prator O'P., Odilov T.O. O'zbekiston yuksak o'simliklari o'libitirining zamonaviy tizimi va o'zbekcha nomlari. Toshkent, 1995. – 396 b.

16. Prator O'., Jumayev K. Yuksak o'simliklar sistematikasi. Toshkent, 2003. – 144 b

17. Mustafayev S.M., Ahmedov O' A. Botanika. – Toshkent, 2006

18. Prator O., Jumayev K. Yuksak o'simliklar sistematikasi.

– Toshkent, 2003. – 144 b

Axborot manbalarini

1. <http://www.uzduz.uz> O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi sayti.
2. <http://www.uzedu.uz> – O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi sayti.
3. <http://www.gov.uz> – O'zbekiston Respublikasi hukumati portali.
4. www.pedagog.uz
5. www.apkpro.ru/content/view
6. www.prometeus.nsc.ru/content/e/books/11818en
7. www.relam.ru/qizim/qizim17007
8. <http://vilenin.parsel.ru/N/m/Books/>
9. <http://www.allmath.ru/>

7. Nazariy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetida ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil "25" 08 dagi qarori bilan tasdiqlangan

Fun/medul uchun ma'suliyat va dastur mualliflari:

8. O.E. Xo'janazarov – TDPU, "Botanika va ekologiya" kafedrasini mudiri, biologiya fanlari doktori, dotsent
M. Isabekova – TDPU, "Botanika va ekologiya" kafedrasini katta o'qituvchisi
NH.Sardinaratov – TDPU, "Botanika va ekologiya" kafedrasini o'qituvchisi

Taqribchilar:

9. A.Begmatov – Termiz davlat universiteti biologiya fanlari nomzodi, dotsent.
I.Azimov – TDPU "Biologiya va uni o'qitish metodikasi" kafedrasini dotsenti, PhD

"Botanika va ekologiya" kafedrasini mudiri: O' E Xo'janazarov

(imzo)